

Kom og se kirkegården

Tvedt, Tilde

Published in:
Landsbygraveren

Publication date:
2015

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Tvedt, T. (2015). Kom og se kirkegården. *Landsbygraveren*, (2), 30-31.

I Holstebro bruges rundvisninger og åbent hus til at vise, hvordan en kirkegård fungerer, bl.a. Egekirkegården. Foto: Holstebro Kirkegårde

'Kom og se kirkegården'

Kirkegårdskonferencen 18. marts sætter fokus på kirkegårdenes mange værdier. Og måske skal vi lægge beskedenheden lidt til side og vise dem mere frem. Rundvisninger af forskellig slags kan være med til at gøre kirkegårdene mere kendt, både som begravelsesplads og et sted med historie og oplevelser.

Af Tilde Tvedt, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning / Skov & Landskab

Mange mennesker har ikke det samme nære forhold til den lokale kirkegård som tidligere generationer. Derfor kan det være en god idé aktivt at invitere folk indenfor, så de får et indtryk af, hvad der gemmer sig bag kirkegårdsdiget. En del kirkegårde gør det allerede på hver deres måde, f.eks. Holstebro, København og Vejle på Fyn, der her fortæller om deres erfaringer.

Åbent hus

I Holstebro laver kirkegårdsassistent Erik Søvnal 15-20 rundvisninger om året. De fleste er på Egekirkegården fra 1976, der er et varieret anlæg med et stort udvalg af gravstedstyper, bl.a. 'Heden' med lyngarealer. Langt de fleste rundvisninger er bestilte, f.eks. for konfirmander, pensionistforeninger og andre kirkegårde, der søger inspiration. Men en gang om året holder Holstebro Kirkegårde en aften med åbent hus. Overskriften er 'Kom og se kirkegården', og her er alle medarbejderne med til at vise rundt. De fortæller om deres daglige arbejde, de grønne rammer og mulighederne for forskellige typer begravelse. Arrangementet annonceres på sognets side i det lokale dagblad, i ugeavisen og med opslag ved kirkerne og biblioteket. Nogle gange

samarbejder man også med lokale foreninger, f.eks. Haveselskabet, som så inviterer i deres netværk.

"Vi bruger rundvisninger og åbent hus til at profilere kirkegården og gør meget ud af, at folk går herfra med en god fornemmelse. Mange mennesker aner ikke noget om alt det spændende, vi har på kirkegården, f.eks. det store udvalg af forskellige planter. Ofte bliver de også overrasket over, hvor mange mennesker der er involveret i arbejdet," fortæller Erik Søvnal.

Kirkegårdens egne aktiviteter suppleres af Holstebro Museum, der laver rundvisninger med lokalhistorien som indgangsvinkel. Her kan man f.eks. høre historier om familien bag Holstebro Jernstøberi, der i mange år var byens vigtigste virksomhed.

Med i Kulturnatten

I København har Bispebjerg Kirkegård to gange været med i 'Kulturnatten' i Nordvestkvarteret med kirkegårdsvejleder Stine Helweg som drivkraft. "Kirkegården ligger som en kæmpe ø midt i bydelen og er med til at binde de lokale arrangementer sammen med en lysallé af 300 olielamper, der gør det fint at gå gennem kirkegården en mørk efter-

årsaften,” fortæller Stine Helweg. Samtidig inviteres folk på rundvisning, hvor de går rundt med fakler og får historier om nogle af de kendte og mindre kendte personligheder, der ligger på Bispebjerg Kirkegård.

Resten af året laver Stine Helweg en lang række bestilte og offentlige rundvisninger. ”Begravelse er selvfølgelig vores primære opgave, men vi har også store kulturværdier, vi gerne vil gøre kendt – som en slags folkeoplysning. Vi bruger også rundvisningerne til at formidle, hvad en kirkegård er for en størrelse, og hvad der er acceptabelt i forhold til at bruge kirkegården som park. Nogle gange kommer vi også ind på mulighederne for begravelse, så folk samtidig bliver klogere på den del,” siger Stine Helweg.

Det er også muligt at besøge krematorierne på Bispebjerg og Sundby Kirkegård. Omkring 90 pct. af københavnernes bliver brændt, så det vedrører de fleste. ”Vi vil gerne vise, hvordan det fungerer, så der ikke opstår myter, og synes selv, vi har nogle meget smukke og værdige rammer om kremeringen. Der er tænkt over, at det skal være et fint sted at være,” siger kirkegårdsvejlederen. Hun fortæller, at den slags rundvisninger kræver, at man tager lidt ekstra hånd om folk, og derfor må grupperne ikke være for store. ”Vi fortæller først 5-10 minutter udenfor, og forbereder også folk på at se mange kister, men stort set alle synes, det er en god oplevelse.”

Gudstjeneste med kirkegårdsvandring

Rundvisninger kan også bruges til at engagere sognet i udviklingen af kirkegården. Sidste sommer kom graver Claus Skovhøj Jensen og sognepræst Pernille Stengaard fra Vejle Kirke på Fyn til at snakke om udfordringen ved at få folk i kirke om sommeren. De hører ofte, at folk hellere vil være hjemme i haven, og det inspirerede til at kombinere en aftengudstjeneste med en ’havevandring’ på kirkegården. Menighedsrådet havde været i gang med at lægge planer for sognets kirkegårde, så formålet var også at formidle de overvejelser og graverens arbejde med at føre dem ud i livet.

På Kulturnatten kan man – i faklernes skær – høre historier om nogle af de kendte og mindre kendte personligheder, der ligger på Bispebjerg Kirkegård. Foto: Københavns Kommune

Kirkegårdsvejleder Stine Helweg viser rundt på Assistens Kirkegård i København. Foto: Københavns Kommune

”Det blev en meget fin aften,” fortæller Pernille Stengaard. ”Efter gudstjenesten gik vi udenfor, og graveren fortalte om sit daglige arbejde på kirkegården og om de forskellige typer gravsteder. Vi kom bl.a. til at snakke om gravsten fra nedlagte gravsteder, som menighedsrådet gerne vil bevare, fordi de vidner om byens historie og skæbner, og om de lokale skikke ved begravelser. Der kom godt 20 mennesker, og det er fint her.”

Fortæl den gode historie

Ofte er det lokale ’naturtalenter’, der står for rundvisningerne. Men andre kan også lære at formidle kultur- og lokalhistorie til skoleklasser, foreninger og turister, f.eks. på AMU Fyns kursus Rundvisninger i kirker og på kirkegårde, som faglærer Inger Merete Pedersen står for. ”Først og fremmest skal man kunne fortælle en god historie. Den kan få det meste til at glide ned, men skal selvfølgelig bygge på et ordentligt grundlag”, understreger hun. Derfor bliver kursusedtagerne også undervist i at finde oplysninger og vurdere deres troværdighed. Det er også vigtigt at tilpasse rundvisningen til målgruppen. 50 konfirmander kræver f.eks. noget andet end 15 fra det lokale haveselskab. ”På kurset øver vi det, ved at kursisterne lader som om, de er forskellige målgrupper, der kommer med tilbagemeldinger til rundviseren,” fortæller Inger Merete Pedersen.

Hør mere om værdier på konferencen

Stort set alle kirkegårde har noget værdifuldt og interessant at vise frem. Men det kommer ikke af sig selv. På kirkegårdskonferencen kan du høre meget mere om arbejdet med at bevare, synliggøre og videreudvikle kirkegårdens værdier. Se program og tilmeld dig på www.ign.ku.dk/kirkegaard. Konferencen arrangeres af Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning på Københavns Universitet i samarbejde med Landsforeningen af Menighedsråd, Foreningen af Danske Kirkegårdsledere og Forbundet af Kirke- og Kirkegårdsansatte.